

Tænk på dyrene nytårsaften!

Nytårsfyrværkeriet er nu begrænset i knaldeffekt og anvendelsestid. Private må således kun købe og anvende fyrværkeri i perioden 1. december til 5. januar. Men for dyrenes skyld bør fyrværkeri kun anvendes selve nytårsaften.

Af Jan Nielsen og dyrlæge Lisbeth Nordberg, Trollesminde Dyreklinik

Dyrefondets kampagne "Vis hensyn: Skræm ikke dyrene med fyrværkeri", der blev lanceret for 13 år siden, har naturligvis ikke til formål at afskaffe traditionen med at byde det nye år velkommen på en festlig måde. Derimod har den til formål at beskytte såvel naturens, landbrugets som familiens dyr mod livsvarige mén fra unødi-

ge og ulovlige brag fra knaldfyrværkeriet.

Heldigvis er det meste knaldfyrværkeri i dag blevet forbudt ifølge en ny lov, der blev vedtaget i Folketinget den 4. november sidste år. Loven begrænser salgs- og anvendelsestiden for privates brug af fyrværkeri til perioden fra 1. december til 5. januar - og det meste fyrværkeri med høje knaldeffekter er det nu forbudt at sælge og anvende. Alligevel anvendes der stadig meget fyrværkeri - og mange dyr lider eller får varige mén, når himlen bliver bombarderet af fyrværkeri med høje knaldeffekter. Det er lyden herfra, der spredes over store afstande, som generer dyrene og kan give dem varige mén og høreskader.

Et forslag fra Dyrefondet

Dyrefondet foreslår, at boligforeninger og ejerlav indretter en egnet plads til evt. fælles affyring af fyrværkeri.

Denne plads bør være på det sted, der ligger længst muligt væk fra selve beboelsen, således at lyden fra fyrværkeriet generer de omkringboende og deres dyr mindst muligt. Samtidig bør den indrettes med sikkerheden for øje - med rør i jorden til affyring af raketter og med tilstrækkelig stor sikkerhedsafstand til de mange mennesker - børn og voksne - der betragter affyringen. Til sammenligning samles vi jo Sankt Hans aften om et fælles bål. Så hvorfor ikke skabe en ny tradition nytårsaften - til fælles glæde og sikkerhed for beboere og med hensyntagen til dyrene?

Dyrlægens råd

I det følgende fortæller dyrlæge Lisbeth Nordberg om mange hundes problem - og giver en række gode råd om, hvorledes vore hunde og deres ejere kommer godt ind i det nye år:

Flere og flere hunde er angste for fyrværkeri. Nogle hunde er

Dyrlæge Lisbeth Nordberg.

bange for de høje, hvinende, hvæsende eller bragende lyde, mens andre tillige reagerer på de stærke lysglimt.

Angst kan for nogle hunde resultere i udtalte adfærdsændringer og være ret invaliderende for dem, mens andre hunde kun viser lettere symptomer på deres angst. Angst for fyrværkeri er ikke et problem, vi kan løse med lidt medicin nytårsaftnen! Behandlingen kan omfatte forskellige former for angstdæmpende medicin, herunder receptpligtig eller homøopatisk medicin, adfærdsmodificerende træning og tryghedsskabende og beroligende feromoner i form af D.A.P. duftspredere.

Hvordan viser hunden sin angst?

Der er mange måder, hundene kan vise deres angst på, og for at man som ejer kan hjælpe sin hund i selve situationen og på sigt, er det vigtigt at forstå hundens reaktioner.

Nogle hunde bliver mere kontaktsøgende, andre kryber undvigende omkring, gemmer sig under ting eller prøver ligefrem på at flygte. Er hunden alene, kan dette føre til omfattende ødelæggelser i hjemmet, da hunden kan gnave og kradse sig igennem døre, vægge m.m. Nogle hunde bliver apatiske, andre hyperaktive. Hunde kan også gø, hyle, savle, ryste, få hypig vejrtrækning, øjets pupil kan

blive meget stor, og endelig kan de blive urenlige. Ofte kan man som ejer ikke få hunden til at lystre selv de mest almindelige "kommandoer", fordi al dens energi og koncentration er centreret omkring angsten. En del hunde vil slet ikke ud at luftes, da de udmærket ved, hvor lydene kommer fra. Dette betyder i sin yderste konsekvens, at der er hunde, der i hele december måned, hvor fyrværkeriet jo desværre oprappes, ikke vil uden for en dør, men foretrækker at tilbringe dagen rystende under f.eks. en seng!

Behandlingsmuligheder

Hvis en hund ved tidligere lejligheder allerede har vist tegn på angst i forbindelse med fyrværkeri, bør man helt klart iværksætte en behandling.

Det vil altid være fornuftigt at kontakte dyrlægen og orientere dyrlægen om hundens angst. Dyrlægen kan på grundlag af disse informationer vurdere, om hunden kan nøjes med adfærdsmodificerende træning, eller om den også skal have medicinsk behandling og i så fald hvilken. Dyrlægen kan også vælge at henvise hunden til en adfærdsterapeut eller adfærdspecialist.

Den adfærdsmodificerende træning omfatter en desensibilisering over for høje lyde, mens den medicinske behandling omfatter angstdæmpende medicin, herunder receptpligtig eller homøopatisk medicin. Endelig findes der en D.A.P. duftspredere, der udskiller tryghedsskabende og beroligende feromoner. Det vil i høj grad være graden af angst, der er bestemmende for, hvor meget eller lidt behandling der vil være nødvendig.

Som noget nyt findes der nu også en D.A.P. spray, der kan bruges i selve hundekurven og omkring kurven, når fyrværkeri kan høres -og på en "charmeklud", som hunden forsynes med, når den skal på luftetur i december måned. Effekten af sprayen holder i 1 1/2 timer.

De fleste former for behandling

skal sættes i værk flere uger før nytårsaftnen og bør ubetinget fortsættes i et vist omfang hele året rundt. En konstant træning og lejlighedsvis medicinering vil på sigt kunne mindske hundens angst. Tal med dyrlægen i god tid inden nytårsaftnen.

Træning

Træningen eller desensibiliseringen har til formål gradvis at vænne hunden til de høje lyde, der normalt forårsager angsten.

Til det formål kan benyttes en CD (kan købes hos dyrlægen eller Dansk Kennel Klub) eller båndoptagelser med diverse høje lyde, herunder også fyrværkeri. Samtidig med, at lydene afspilles for hunden, skal man træne eller lege med den, så den lærer at forbinde en rar oplevelse med lydene. Man kan lave sporlege, hvor hunden skal søge efter sin egen mad, eller man kan lave små øvelser som f.eks. "plads, sit, rulle, vinke, siksak" m.fl.

I starten afspilles den eller de lyde, som hunden er bange for, ved meget lav styrke.

Hvis hunden accepterer lyden, skrues der op for lydstyrken. Til sidst kan man prøve at udsætte hunden for en rigtig fyrværkeriop-

levelse, hvor en anden person fyrer fyrværkeri af, mens man træner med hunden udenfor. Denne træning bør henlægges til et sted, hvor andre hunde og mennesker ikke generes af lydene, og man skal passe på, at hunden ikke flygter i panik (hav en tynd snor i halsbåndet!). Bedst er det at lave denne øvelse med en professionel adfærdsbehandler!

Dyrefondets pjece med mini-plakaten: "Vis hensyn: Skræm ikke dyrene med fyrværkeri" kan rekvireres på telefon 39 56 30 00, telefax 39 56 33 60 eller via e-mail: post@dyrefondet.dk. Materialet vil også blive distribueret til bl.a. dyreklinikker landet over.

Vi håber, at vore læsere er enige med os - og vil opfordre til, at man på "lovlige" steder, hvor mange mennesker færdes, uddeler/opsætter pjece/plakaten (men husk at fjerne den igen efter nytår).

Rekvirér også plakaten "Tænk på os uden sko". Dyrefondet opfordrer til at affyre raketter fra et jernrør, der sættes fast i jorden eller fra en spand med sand. Flasker går let i stykker - og glasskår i naturen er til stor fare for dyrene!

Godt nytår til alle på såvel to som fire ben!

Katte og nytår

Katte kan ligesom hunde blive angste for fyrværkeri. Generelt gælder mange af de samme råd som for hunde m.h.t. selve nytårsaften. Endvidere skal katte under alle omstændigheder holdes inde og gerne hele dagen, så de ikke bliver skræmte, når de færdes ude, og som et resultat heraf bliver påkørt eller gemmer sig. Også til katte findes der beroligende feromoner, Feliway, i form af en elektrisk duftspredere. Feliway virker på samme vis som D.A.P. til hunde. Træning med lyde er vanskeliggere at praktisere med katte, men kan forsøges. Som medicinsk behandling i december kan Clomicalm eller SOS-dråber bruges. Selve nytårsaften kan Fenemal eller SOS-dråberne bruges som angstdæmpende medicin. Også til katte vil det være fornuftigt at afprøve medicinen inden nytårsaften, så man sammen med dyrlægen kan finde den rette dosis af medicinen.

Lydtræningen kan i øvrigt varmt anbefales som forebyggende behandling til hvalpe og unge hunde, der endnu ikke har stiftet bekendtskab med fyrværkeri.

Alternativ medicinsk behandling

Der findes flere forskellige former for homøopatisk medicin, der kan påvirke hundens angst, fx SOS dråber, Serene-UM og Homeocalm. Homøopatisk behandling bør ligesom traditionel påbegyndes 3-4 uger før nytårsaften. Tal med dyrlægen i god tid inden nytårsaften.

Medicinsk behandling selve nytårsaften

Der findes forskellige former for "akut" medicinsk behandling til selve nytårsaften, og det er vigtigt sammen med dyrlægen at træffe beslutning om, hvilken behandling den enkelte hund skal have.

Uanset hvilken behandling der vælges, må det på det kraftigste tilrådes, at behandlingen afprøves inden selve nytårsaften, så man på forhånd har en fornemmelse af, hvordan hunden reagerer. Skal der eventuelt en større eller mindre dosis til end først antaget for at opnå den ønskede effekt? Som regel skydes der jævnlige - og især i weekender - fyrværkeri af i december måned, så det skulle være

muligt at vurdere effekten rimeligt på disse tidspunkter.

Efterlad aldrig hunden alene hjemme nytårsaften

Uanset om hunden førhen har vist tegn på angst eller ej, frarådes det på det kraftigste, at hunden efterlades alene hjemme nytårsaften. Er eller bliver hunden pludselig bange, er det vigtigt, at dens ejer er i nærheden, så hunden kan få den fornødne støtte, herunder eventuelt medicin.

Kan man ikke være hjemme hos hunden, er det måske bedre at sende den til en rolig pension langt ude på landet.

Stop unødige brug af fyrværkeri

Som det fremgår, er der ikke nogen simpel mirakelkur, vi kan tilbyde vores angste hunde. Til gengæld kan nogle af de nævnte råd forhåbentlig være med til at begrænse stigningen i antallet af angste hunde.

Helt uovertruffent ville det dog være, hvis vi alle kunne indskrænke vores forbrug af fyrværkeri til kun at omfatte nytårsaften. Prøv at sætte hensynet til dyrene lidt højere, og begræns brugen af fyrværkeri.

Husk også at informere jeres børn og unge herom!

GODT NYTÅR

Dyrefondets nytårsråd

- Skyd aldrig fyrværkeri af i nærheden af hunde og andre husdyr. De kan skades for livstid.
- Skyd kun fyrværkeri af selve nytårsaften. Ikke flere dage/uger før og/eller efter.
- Undlad brug af fyrværkeri med højtbragende effekt.
- Bordbomber o.l. bør ikke skydes af i et hundehjem.
- Luft hunden tidligt nytårsaften.
- Hold altid hunden i snor, så den ikke stikker af i panisk angst, hvis der kommer et brag. Også småfyrværkeri lyder højt og skræmmende i et hundeøre.
- Tag ikke hunden ud, når skyderiet for alvor sætter ind.
- Tag ikke hunden med til store nytårsfester.
- Lad ikke hunden være alene, når skyderiet er på sit højeste.
- Tal beroligende til hunden, når den er bange. Vær selv rolig og naturlig, leg med hunden og giv en ekstra godbid. Tænd for radio eller tv - og træk evt. gardinerne for vinduerne.
- Ved man, at hunden bliver bange nytårsaften, så snak med dyrlægen om evt. at få noget beroligende. Brug kun den medicin, dyrlægen ordinerer.
- Pas på hundepoterne nytårsmorgen, hvor det kan flyde med glasskår.
- Har man mulighed for at holde nytår i et fritidshus, er omgivelserne her væsentligt roligere for hunden.